

הערכה חלופית – תושב"ע

בנושא: שבת

הנך עומדת לצאת למסע לימוד מרתק אשר במהלכו תלמדי על השבת.

1

בבית הספר פזורות 6 תחנות, עלייך לעבור ב- 5 תחנות.
 תחנות מספר 1,2,3 הן חובה.
 עלייך לבחור 2 תחנות מתחנות 4.5.6
 בכל תחנה עני על השאלות/המטלות ובסוף כתבי רפלקציה
 כללית על תהליך הלמידה שעברת.
 תאריך הגשה: 8/3/2021

שם התלמידה:

ציון:

תחנה #1

בישול בשבת – שאלון סיכום

1. מה הקשר בין 'זכור' ו'שמור', חיוב סעודה בשבת ואיסור מלאכה?

זכור	שמור

2. מהי מצות עונג שבת, ואיך מקיימים אותה?

2

3. איפה מצאנו בישול ואפייה במשכן:

בישול במשכן	אפייה במשכן

4. אם כן מהי מלאכת בישול בשבת?

5. בדרך כלל בישול נעשה על ידי אש או חום שמקורו באש-
אלו מלאכות קשורות לשימוש באש, ואיך נזהרים ממלאכות אלו בזמן חימום האוכל?

שתי מלאכות הקשורות לשימוש באש	איך נזהרים מהן בזמן חימום האוכל?
1.	
2.	

6. הסבירו את המושגים

בישול	
שהייה	
החזרה	
הטמנה	

3

7. מהם איסורי שבות הקשורים למלאכת בישול?

דומה למלאכה	שמא יבא לידי מלאכה

8. האם יש בישול אחר בישול? והאם יש הבדל בין מאכל לח למאכל יבש?

בישול אחר בישול בדבר יבש	בישול אחר בישול בדבר לח

9. מה הפלטה האידיאלית בשבת?

10. מה מותר לחמם על פלטה בשבת, והאם מותר לשים מאכלים ישירות על הפלטה?

שאלון סיכום הרצאה- הערכה חלופית - חווית צומת

תחנה #2**שבת**

1. מהי הגדרת המילה "מלאכה"? ומהו סוג הפעילות האסור בשבת?

אש

הפעולה היצירתית שישנה בחלק ממכשירי החשמל ישנה הבערת אש.

2. מתי מכשירי חשמל פועלים כמו אש האסורה בשבת?

סגירת מעגל חשמלי

3. איך פועלים מכשירים חשמליים? האם יש בהפעלתם פעולה יצירתית?

4. סגירת מעגל חשמלי כרוכה בלפחות אחד משני איסורים. מהם?

1.

2.

5. מה ההבדל בין שני סוגי הנורות, נורת להט ונורת LED :

נורת לד

נורת LED

6

הדלקת נרות בבית חולים או במלון:

6. הסבירי מה עומד מאחורי ה"לינר", הנרות שבת חשמליים של מכון צומת?

8. אוטומציה

מהי "אוטומציה"?

אוטומציה

9. על מה מבוסס השימוש בשעון שבת?

10. תנו עוד דוגמאות למכשירים הפועלים על ידי אוטומציה?

תחנה #3

צמתי מפגש יומיומיים עם הלכה וטכנולוגיה

מקרר

1. מהן שתי הדרכים שבהן האדם עלול להשפיע במעשיו על פעולת המקרר?

א. (בדלת)

ב. (בעומק המקרר)

2. כיצד אפשר לבטל את השפעת האדם בדרך הראשונה?

3. האם ההשפעה בדרך השנייה אסורה או מותרת?

4. מה הם 3 היתרונות של "התקן שבת"?

מיניבר

5. מה ההבדל בין התרמוסטט שבמקרר לתרמוסטט שבמיניבר?

6. איך משפיע הבדל זה על דין השימוש במיניבר?

7. תאר במילים קצרות את התקן השבת המותקן במיני בר.

7. האם מותר להשתמש במיניבר עם התקן שבת באופן חופשי, או רק במקרים מיוחדים? נמק.

מעלית שבת

8. ציין לפחות שלשה ההבדלים בין מעלית שבת למעלית רגילה:

מעלית רגילה	מעלית שבת

9. איך ניתן לדעת האם המעלית נמצאת במצב שבת?

10. מה מציין הזמזום שמשמיעה המעלית, וכיצד יש להתנהג בהישמע הזמזום?

11. האם מעלית שבת מותרת לכתחילה או רק בצורך חיוני?

12. האם יש בעיה בכך שמשקל הנוסעים מסייע להורדת המעלית כלפי מטה, ותוך כדי זה לביצוע

פעולות חשמליות שונות? נמק.

תחנה #4

שבעט

צפי בסרטון של מכון צומת 'שבעט' ועני על השאלות הבאות:
1. מהי ההגדרה מדאוריתא של כתיבה בשבת?

2. האם כתיבה שאינה מתקיימת אסורה מדאוריתא?

3. הסבירי ותני דוגמא לכתיבה שאינה מתקיימת.

4. הסבירי מהו שבעט ולאיזה צורך הוא משמש?

5. האם מותר לכתוב מכתב בשבת עם השבעט? נמקי והסבירי.

תחנה #5

עונג שבת לבעלי מגבלה

1. מדוע מותר לאנשים בעלי מגבלה לנסוע בשבת עם כסא גלגלים ממונע?

2. איזה פתרון מכון צומת מצא, על מנת לאפשר להם לנסוע על כיסא ממנוע בשבת?

3. הסבירי הקצרה כיצד מנגנון זה עובד?

4. קראי את המאמר הבא 'גרמא מכון צומת' ותני שתי דוגמאות נוספות מודע מותר להשתמש במנגנון זה?

תחנה #6

תחבורה ציבורית בשבת

קראי את הכתבה שלפנייך ועני על השאלות:

המחלוקת שנשארה מאחור: תחבורה ציבורית בשבת

קורונה, משבר כלכלי ושאר טרדות השנה האחרונה השכיחו את הנושא היום יומי מהשנויים במחלוקת שהיו לנו: האפשרות לנוע ממקום למקום בשבת בלי רכב פרטי. עד כמה עמוקה המחלוקת, על מה היא מבוססת, מה חושבים בציבור והאם היא תחזור לכותרות? בקרוב, אולי, נדע.

לבקר קרובים, לבלות בחוף הים, לצאת לקניות - ועוד שורה ארוכה של מעשים יום יומיים נמנעים מציבור גדול בישראל בניגוד לרצונו מדי שבוע. המצב הרגיש בישראל לא מאפשר להפעיל תחבורה ציבורית בשבת ברוב היישובים, למרות שהנושא שנוי כל כך במחלוקת. האם מערכת הבחירות הקרובה תצליח להחזיר את הנושא לשיח הציבורי?

תחבורה ציבורית היא שירות בסיסי וחיוני במדינה - מבחינה סביבתית, חברתית וכלכלית. מבין הסוגיות הקשורות ביחסי דת ומדינה, הסטטוס-קוו בעניין שמירת השבת הוא מהסוגיות המורכבות והטעונות בישראל.

מאז קום המדינה ישנם חילוקי דעות בין דתיים וחילוניים בנוגע לציונה היהודי של מדינת ישראל והמעמד של הדת היהודית בה. על מנת להתמודד עם המחלוקת אומץ הסדר הסטטוס קוו שנולד לפני קום המדינה. ההסדר מכיר בצורך של הזרמים היהודיים לחיות בפשרה זה לצד זה, למרות חילוקי הדעות בכל מה שנוגע ליחסי דת ומדינה.

הסטטוס-קוו כולל בין השאר את השמירה על השבת במקומות ציבוריים. מכאן נובע האיסור על הפעלתה של תחבורה ציבורית בשבתות. "ברור שיום המנוחה החוקי במדינה היהודית יהיה יום השבת", נכתב בהסדר. אבל מה בדיוק יהיה אופיו של יום השבת - זה לא נקבע.

1

על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ב-2019 היו בישראל 394 כלי רכב לכל אלף תושבים. כלומר, לרבים אין רכב פרטי להתנייד בו בכוחות עצמם. ברוב היישובים בישראל אין תחבורה ציבורית מכניסת השבת ועד למוצאי השבת, בעוד שתנועת התחבורה הפרטית אינה מוגבלת.

ממצאי סקר שנערך לפני כשנה על ידי עמותת חזו"ש, ניכר כי הזכות לתנועה בשבתות ובחגים חשובה למרבית הציבור היהודי בישראל. 71% מקרב בעלי הדעה בציבור היהודי הבוגר בישראל תומכים בהתרת תחבורה ציבורית בשבת, רק 29% מתנגדים לכך. הסקר עשוי להצביע על כך שהסדר הסטטוס קוו איבד כנראה מהרלוונטיות שלו בנוגע לתחבורה הציבורית בשבת.

למרות זאת, שלוש הצעות חוק שעלו בין השנים 2018-2020 בכנסת המבקשות להסדיר הפעלה של תחבורה ציבורית בשבת לפי שיקול דעתה של הרשות מקומית - נפלו בקריאה טרומית. "תחבורה ציבורית בשבת היא צורך בסיסי וחיוני", אמרה ח"כ תמר זנדברג ממרצ, יוזמת החוק, בדיון בכנסת. "זה צודק מבחינה סביבתית, מבחינה חברתית, מבחינה כלכלית ומציל חיי אדם. זה יפחית את הפקקים ואת תאונות הדרכים, זה ייתן מענה למי שידו אינה משגת. לא ייתכן שרק בגלל כפייה דתית וצביעות אורח המדינה יהיו בעוצר יום".

ח"כ אורי מקלב מיהדות התורה, בתפקידו כסגן שר התחבורה, הציג במליאת הכנסת את עמדת הממשלה נגד הצעת החוק. "המדינה לא תפעיל תחבורה ציבורית בשבת", אמר. "ההצעה הזו באה לפגוע בסטטוס קוו הקיים עשרות שנים. לא היה תקדים כזה ואנחנו מתחייבים שלא יהיה תקדים כזה. הרוב בארץ רוצה לשמור שבת, רוצה יהדות - אתם מיעוט צעקני אתם הולכים וקטנים".

ארגון "נוע תנוע" מקדם תחבורה בשבת מזה 5 שנים ופועל לסייע למי שמעוניינים להתנייד בשבת ולא יכולים לעשות זאת בכוחות עצמם. מייסד ויו"ר הארגון, רועי שוורץ תיכון, גדל בחיפה, שם מותרת תחבורה ציבורית בשבת. כשעבר להתגורר בתל אביב לפני כחמש שנים החליט להשיק קו אוטובוס פרטי בודד שפועל בשבת. הביקוש לקווים נוספים רק הלך וגדל.

יחד עם שני שותפיו להנהלת הארגון, נעם תל ורד וליאור תבורי, הפעילו בהתנדבות מערך קווי אוטובוס יציב וקבוע שעבר בערים רבות ואפשר לעשרות אלפים לבחור כיצד לבלות את השבת שלהם. "בחושיים האחרונים המהלכים שיזמנו לתחבורה בשבת הוכיחו כמה היא הכרחית למען כל אחד במדינת ישראל", אמר שוורץ תיכון. "כאשר הקווים התמלאו, תוגברו והתמלאו שוב וחוזר חלילה. אנחנו נמשיך להוביל את המאבק למען תחבורה בשבת בשביל 80% מהציבור בישראל שרוצה תחבורה בשבת כדי לאפשר לכל אחד".

על מנת להבין טוב יותר את הצורך בתחבורה ציבורית בשבת בקרב אזרחי המדינה, ניסחנו שאלון (שאינו מדעי) המיועד לגילאי 14 ומעלה. אלה הממצאים בקרב 100 משתתפים:

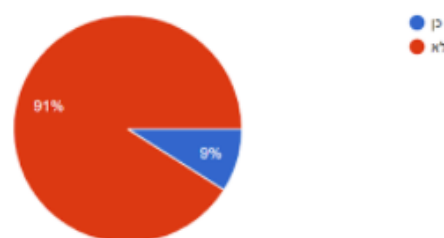
פעילות תחבורה ציבורית בשבת:

הנשאלים ציינו כי ביישוב שבו הם גרים לא פועלת פועלת תחבורה ציבורית בשבת לעומת 9% שהשיבו שכן 91%

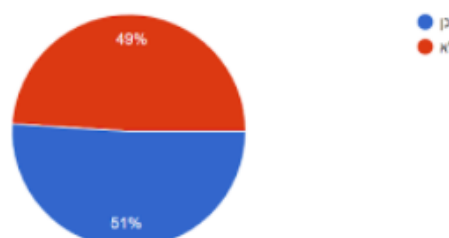
שימוש בתחבורה ציבורית במהלך השבוע

מהנשאלים לא משתמשים בתחבורה ציבורית במהלך השבוע לעומת 51% שכן 49%

פעילות תחבורה ציבורית בשבת

שימוש בתחבורה ציבורית במהלך השבוע

תחבורה ציבורית כצורך חיוני עבור האוכלוסייה

מהנשאלים חושבים כי תחבורה ציבורית היא לא צורך חיוני עבור האוכלוסייה, 88% חושבים שכן 12%

היעדר תחבורה ציבורית בשבת והזכות לשוויון

סקרים, הצעות חוק ופעילות בשטח מצביעה על הצורך בקרב אוכלוסייה רחבה להפעיל תחבורה ציבורית בשבת. אולי מערכת בחירות מהנשאלים חושבים כי היעדר 81%. נוספת שתשים במרכזה גם את הנושא הזה, תצליח להעלות אותו שוב לדיון ציבורי משמעותי תחבורה ציבורית בשבת פוגע בזכות לשוויון, 19% חושבים שלא.

שאלות בעקבות המאמר:

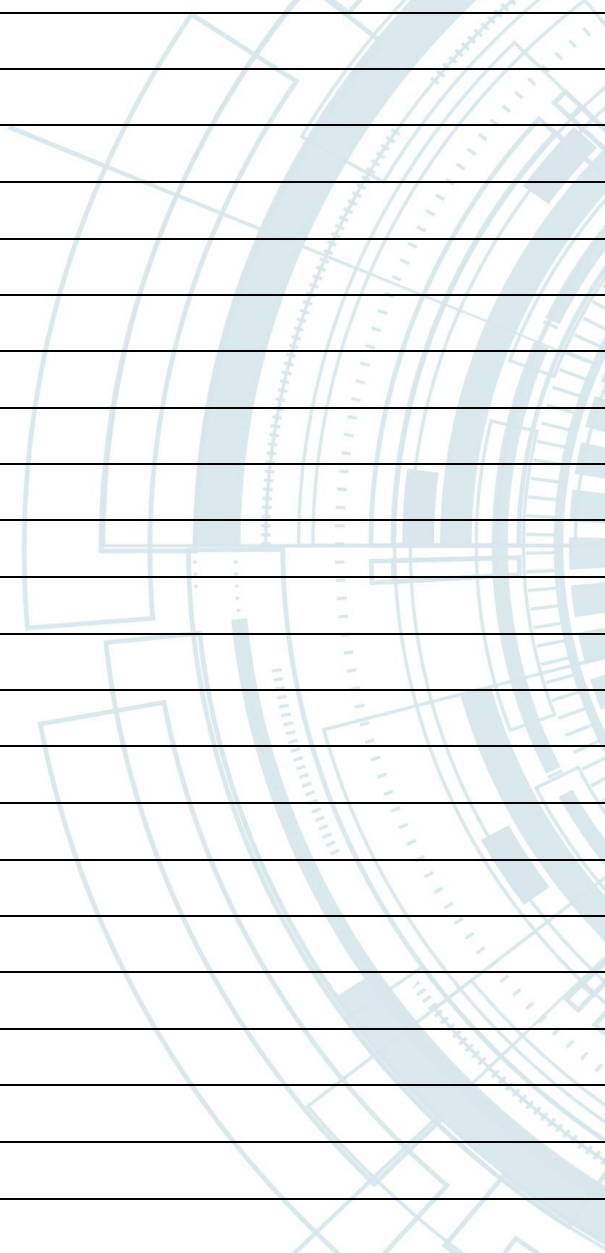
1. מהן הטענות של התומכים בהפעלת תחבורה ציבורית בשבת?

2. מדוע ישנם מתנגדים להפעלת תחבורה ציבורית בשבת?

3. מהו סטטוס קוו? (חפשי באינטרנט וכתבי במילים שלך).

4. האם לדעתך מכון צמת יכול למצוא פיתרון לבעיה המוצגת בכתבה? אם כן, איזה פיתרון לדעתך יכול לפתור את הבעיה?

רשמי את חוויותייך מיום הלימודים סביב הערכה החלופית,

1